

Jacques Trovic

Bezoekers gids

Met meer dan dertig werken, textiel en mozaïeken neemt deze monografische tentoonstelling van outsiderkunstenaar Jacques Trovic bezoekers mee op een reis door meer dan 50 jaar artistieke productie.

Jacques Trovic (1948 - 2018, Anzin/FR), een onvermoeibare schepper van textielstukken die hij «wandtapijten» noemde, werkte zijn hele leven onvermoeibaar door (er zouden tussen de 250 en 400 werken zijn geproduceerd). Hij liet ons **een oeuvre na vol humanisme en hedonisme**, rijk aan vreugde en kleurrijk, een getuigenis van de veranderende cultuur van Noord-Frankrijk en zijn dagelijks leven.

Vijf jaar na zijn dood, en de vervulling van zijn droom om tentoon te stellen in het Musée de la Tapisserie et des Arts Textiles in Doornik, presenteert deze tentoonstelling *Jacques Trovic - Un humaniste, témoin de son temps*, bedacht door curatoren Bruno Gérard en Robin Legge, in samenwerking met de Paul Duhem Foundation, de evolutie van deze rijke productie aan de hand van zijn belangrijkste werken en de thema's die hem dierbaar waren.

Voor het eerst worden zijn eerste toneelstuk, *Het Spaanse scène* (1964) en *De boerderij*, zijn laatste werk voltooid in 2016, samengebracht.

“Jacques was geobsedeerd door zijn creatie en sprak, ademde, at en sliep... wandtapijten ! Hij kende het parcours dat elk van zijn wandtapijten aflegde in galerijen, musea, culturele centra, enz.”

Bruno Gérard

Jacques Trovic voor zijn huis in Anzin. 2017 ©Robin Legge

Jacques Trovic en *De metro van Parijs*. 2017 ©Robin Legge

Portret van Jacques Trovic. z.d. ©Jacques Robert

1948

Jacques Trovic werd op 15 juni geboren in Anzin (Noord-Frankrijk), in het hart van de mijnstreek.

1955

Om gezondheidsredenen werd hij van school gehaald toen hij 7-8 jaar oud was en groeide op bij zijn moeder, een fabrieksarbeidster in aardewerk in Saint-Amand-les-Eaux, en zijn zus Josiane. Aan hun zijde leerde hij breien, haken, naaien en borduren.

Van 1964 tot 1970

Hij volgt avondlessen aan de Académie des Beaux-Arts in Saint-Amand-les-Eaux, 1 of 2 keer per week, in de workshops schilderen, mozaïek, keramiek en wandtapijten.

1964

Creatie van haar eerste wollen borduurwerk, *De Spaanse scène*, 2 jaar in de maak.

1965

Creatie van zijn tweede wandtapijt, *Het casino van Saint-Amand*.

1967

Derde toneelstuk in 2 jaar, *Het Paard van Troje*.

Tussen 1965 en 1975

Productie van diverse mozaïeken.

Vanaf 1970

Erkenning van zijn werk en tentoonstellingen in Frankrijk en daarbuiten. Particuliere en openbare opdrachten stromen binnen.

1984

Overlijden van zijn moeder.

2009

Overlijden van zijn zus Josiane op 20 juni.

2009

In slechte gezondheid werd hij opgenomen in het centrum voor gehandicapten *La Pommeraie* in Beloeil (BE). In 2011, werd hij er tijdens de week gehuisvest, waar hij werkte in het teken- en schilderatelier van Bruno Gérard; de weekends bracht hij door in zijn huis in Anzin.

2013

Hij hervatte en voltooide *De circusparade*, 10 jaar eerder begonnen.

2015

Voor de eerste keer, tentoonstelling van het werk *Het Paard van Troje* (In BAM - Mons 2015 - BE)

2017

Creatie van zijn nieuwste wandtapijt, *De metro van Parijs*, met de hulp van Patrick, een doofstomme autistische inwoner.

2018

Overleden in het *La Pommeraie* huis op 27 oktober.

Op een jute doek op maat van het project tekende **Jacques Trovic** eerst de motieven met krijt of een zwarte stift, in snelle streken, zonder enig plan of schets vooraf.

In zijn beginjaren werden zijn eerste twee wandtapijten, *De Spaanse scène* en *Het casino van Saint-Amand*, voornamelijk geborduurd met wollen garen en de gegooide steektechniek, die dikte toevoegde.

Daarna, met *Het paard van Troje*, gebruikte hij ook de appliquétechniek, waarbij uit stof geknipte vormen met de naald alleen of in verschillende lagen op het doek werden gestikt. Zijn zus was verantwoordelijk voor het zomen. De geassembleerde motieven, soms opgevuld, worden verrijkt met geborduurde details - kant, breiwerk, vlechtwerk - en verschillende voorwerpen - pailletten, knopen, enz. - gekozen op basis van het onderwerp van het werk. Voorbeelden hiervan zijn sieraden en horloges in *De juwelier* en kaartjes in *De metro van Parijs* en *De drie paarden*. Hij is vooral dol op glanzende materialen - zilver- en gouddraad, lamé en paillettenstoffen, zijde, enzovoort - en vilt. Deze textiele materialen, voorwerpen enz. worden verzameld bij vrienden en familie voordat ze worden gekocht.

Deze patchwork-achtige techniek van het samenvoegen van materialen vind je overal in zijn werk terug.

Dit nauwgezette werk neemt vaak meerdere jaren in beslag. Hij investeert volledig in zijn creaties en werkt 18 tot 20 uur per dag non-stop. Zijn projecten, die vaak groot zijn, worden uitgevoerd op de kleine ruimte van de keukentafel van het gezin. **Jacques Trovic** moet dan het afgewerkte deel tot een bal rollen om aan de rest van zijn textielverhaal te beginnen, zonder de algemene samenhang uit het oog te verliezen.

Erkenning van zijn talent en zijn status als kunstenaar leidden ertoe dat hij exposeerde in musea en galleries in Frankrijk en daarbuiten en dat hij openbare en particuliere opdrachten kreeg. Jarenlang was hij gedwongen om bepaalde stukken (*De circusparade*) op te geven om snel meerdere andere tegelijk te kunnen ontwerpen, wat hem ertoe bracht om een vereenvoudigde techniek te gebruiken, waarbij hij grote stukken stof gebruikte.

Jacques Trovic ging op zeer jonge leeftijd van school en begon een leven 'in de marge', ver weg van de zorgeloze dagen van zijn kindertijd, maar dat droeg ongetwijfeld bij aan zijn gevoelige perceptie van het dagelijks leven en de keuze van de onderwerpen die hij afbeeldde.

Op basis van zijn herinneringen schildert hij mijnwerkers (*Portret van de mijnwerker (vrouw)*, *Portret van een mijnwerker*, *Kinderen van de mijn*) en zijn eigen ervaringen, waarbij hij zijn jeugd en zijn stad oproept (*De oude school*, *Het casino van Saint-Amand*).

Zijn scherpe observatie van zijn directe omgeving, zowel familie als stad, wordt weerspiegeld in zijn afbeeldingen van plaatsen en festiviteiten (circussen, ducasses, fanfares en majorettes), die zijn diepe wortels in zijn buurt, zijn voorliefde voor de wereld van festiviteiten en een bepaalde volks- en populaire cultuur illustreren.

Hij ontwikkelde ook een onderwerp waar hij bijzonder dol op was, dat van winkels en ambachten die hem bekend voorkwamen (*De bakkerij*, *Elektriciens*), of die verband hielden met zijn opdrachtgevers (*Het architectenbureau*, *De dierenarts*); details van gereedschappen, gebaren en houdingen werden realistisch weergegeven.

Aandachtig voor feiten en anekdotes uit zijn omgeving of uit eigen ervaring (Le métro de Paris), omringd door geïllustreerde boeken, ansichtkaarten, tijdschriften en kranten en de televisie die hem voortdurend vergezelt, documenteert en voedt hij zijn cultuur en zijn projecten. Hij probeert bepaalde landen (*De Spaanse scène*, *De inboorling in Canada*) en Franse regio's af te beelden aan de hand van hun tradities, folklore, kostuums en gastronomie (*Corsica*).

Deze verschillende thema's leven samen en doorkruisen zijn hele productie, afhankelijk van zijn leven, de actualiteit en de opdrachten die hem beïnvloeden.

Als handtekening borduurt hij aan het begin van elk project hetzelfde motief: een stralende, kleurrijke zon.

De Spaanse scène, 1962-1964

Dit eerste werk, gemaakt tussen zijn 14 en 16 jaar, onthult **Jacques Tropic**' meesterschap in compositie, motief en techniek. In een kleurrijke, dynamische stijl resoneert het perfect gestructureerde tafereel, ondersteund door een rijke iconografie, met de uitzinnige ritmes van de flamenco en de gitaren van Spanje. Het werk getuigt van de cultuur en de voorliefde van de kunstenaar voor muziek en instrumenten zoals jazz, gitaar en accordeon. Dit werk werd tentoongesteld in Anzin (FR) tijdens een kunstwedstrijd en won de eerste prijs. Hij zou kunstenaar worden en borduren zou een van zijn favoriete expressiemiddelen worden. Het werk werd drie jaar later gepresenteerd in de Académie des Beaux-Arts in Arras (FR).

Het paard van Troje, 1965-1967

Het derde werk werd voltooid op 19-jarige leeftijd, na twee jaar werk. Het wandtapijt toont de belangrijkste episode van de Trojaanse oorlog en weerspiegelt de interesse van de kunstenaar in geschiedenis en dit mythische Griekse verhaal. Het paard, een monumentale figuur, verschijnt tegen een achtergrond van beelden, tempels en soldaten, die hij met zorg voor realisme behandelt. Het werd gemaakt van de enige roze stof die in die tijd beschikbaar was. **Jacques**

Tropic maakte zich belachelijk en stopte het nauwelijks voltooide werk weg op zijn zolder. Het werd herontdekt in 2014 en voor het eerst tentoongesteld in *Mons 2015*, ondanks zijn reserves.

De majorette, z.d.

De kunstenaar studeerde mozaïek aan de Académie des Beaux-Arts. Hoewel hij de techniek volledig beheerste, verliet hij dit medium al snel omdat hij het te beperkend vond, vooral vanwege het gewicht, de breekbaarheid en de materiaalkosten. We hebben een dozijn mozaïeken aan hem te danken, waarvan er drie onvoltooid zijn gebleven. Het onderwerp houdt verband met plaatselijke festiviteiten die **Jacques Tropic** bijwoonde, die ook lid was van de jury voor de majorettes van Anzin (FR). De majorettes, met hun oogverblindende toneelkostuums, behendig stokzwaaien en dynamische choreografie, wisten de kunstenaar te boeien.

De oude school, 1999

straffen van weleer.

School is een pijnlijke herinnering voor **Jacques Tropic**. Omdat hij linkshandig was, werd hij door zijn leraren afgewezen en vaak gestraft. Om gezondheidsredenen werd hij van school gehaald toen hij 7-8 jaar oud was. Puttend uit zijn herinneringen beschrijft hij met precisie en ongetwijfeld een zekere nostalgie het klaslokaal van een andere tijd: de kachel, de houten banken en hun inktpotten, het schoolbord met krijt, de leerlingen in uniform, enz. Het petje van de domkop illustreert de

Kinderen van de mijn, 2000

tijdperk van economische activiteit, een onderwerp dat hij ook in mozaïeken behandelt. De rand ondersteunt het centrale onderwerp en toont een reeks details die verband houden met de mijn. Deze behandeling van de omtrek is terug te vinden in verschillende van zijn wandtapijten en dient om het werk als een kader af te sluiten.

Jacques Tropic, die in het hart van de mijnen woont in een mijnwerkershuisje, wilde de ontberingen van het werken in de mijnen overbrengen op de kinderen, die tot uitputting toe bezig zijn met het duwen en trekken van een wagen. Hun smetteloze kleren en rozige huid, die de puurheid van onschuld oproepen, contrasteren met de zwarte achtergrond van de galerie. Het tafereel, dat op een vereenvoudigde manier is behandeld, met weinig kleuren en motieven, getuigt van een vervlogen

De circusparade, 2013

stof en borduurwerk. De felle, contrasterende kleuren van het textiel, hun textuur en glans, helpen om de sfeer van het circus en een vrolijke stemming te illustreren.

Diep geworteld in zijn geboortestad is **Jacques Tropic** getuige van de gebeurtenissen die daar plaatsvinden en al zijn werk is doordrenkt van deze ervaring. Hij transcribeert de wereld van het 'Franse' circus, dat nu tot het verleden behoort, op een tomeloze en vrolijke manier. Deze parade scène is opgebouwd zonder perspectief en zonder enige relatie van maat of schaal. Het is opgebouwd uit gedetailleerde schetsen van mensen en dieren, die hij bewerkt met vlakke vlakken

ALGEMEEN CONTACT

TAMAT

Musée de la Tapisserie
et des Arts Textiles
de la Fédération Wallonie-Bruxelles

Place Reine Astrid, 9 – 7500 Tournai
info@tamat.be / +32(0)69 234 285

CONTACT PRESSE

Nathalie Delchambre,
Communicatie medewerker :
communication@tamat.be
+32(0)69 23 42 85

tamat.be

Facebook & Instagram :
@tamattournai

Toegankelijk voor speciale behoeften
Honden niet toegelaten
(behalve hulphonden)

OPENINGSTIJDEN ZOMER

1 april tot 31 oktober

9h30 – 12h30 & 13h30 – 17h30

Het museum is op maandag gesloten.

OPENINGSTIJDEN WINTER

1 november tot 31 maart

10h – 13h & 14h – 17h

Het museum is op zondagochtend en
maandag gesloten.

TARIEVEN

6 / 5 / 3 / 1,25 €

Gratis voor kinderen onder de 18

Gratis toegang op de eerste zondag van
de maand

**Lees meer over onze prijzen en onze
gratis rondleidingen en rondleidingen
op www.tamat.be/nl/bezoek-formules/**

Curatoren van de tentoonstelling :

Bruno Gérard et Robin Legge

Verantwoordelijke uitgever :

Aurélié Champion

Copyright foto's : ©TAMAT

Met de steun van :